

GERTY ARCHIMÉDE

GERTY ARCHIMÈDE (CZYTAJ: ŻERTI ARSZIMED) (1909-1980) – WYBITNA PRAWNICZKA, POLITYCZKA, FEMINISTKA I ANTYKOLONIALISTKA POCHODZĄCA Z GWADELUPY, MAŁEJ WYSPY NA MORZU KARAIBSKIM, BĘDĄCEJ WÓWCZAS FRANCUSKĄ KOLONIĄ. PO STUDIACH NA GWADELUPIE UKOŃCZYŁA SORBONĘ, SŁYNNY PARYSKI UNIWERSYTET. ZAPISAŁA SIĘ W HISTORII JAKO PIERWSZA CZARNOSKÓRA KOBIETA-PRAWNIK WE FRANCJI I PIERWSZA KOBIETA-PRAWNIK NA FRANCUSKICH WYSPACH KARAIBSKICH. PONADTO ZOSTAŁA WYBRANA DO PARLAMENTU W CZASACH, GDY GWADELUPA I INNE WYSPY KARAIBSKIE PRZEKSZTAŁCAŁY SIĘ Z KOLONII W RÓWNO-PRAWNE TERYTORIA FRANCJI. CIĘŻKO PRACOWAŁA, ABY UPEWNIĆ SIĘ, ŻE TA ZMIANA PRZYNIESIE LEPSZE ŻYCIE PRZEDE WSZYSTKIM KOBIETOM. GERTY ARCHIMÈDE JEST SYMBOLEM NIEZŁOMNOŚCI I ODWAGI.

FRANTZ FANON

FRANZ FANON – FRANCUSKI PSYCHIATRA POCHODZĄCY Z WYSPY MARTYNIKI (WÓWCZAS FRANCUSKIEJ KOLONII). WSŁAWIŁ SIĘ WALKĄ Z KOLONIZACJĄ, SZCZEGÓLNIIE W PÓŁNOCNEJ AFRYCE. MIMO ŻE SAM BYŁ FRANCUZEM, NIE MÓGŁ IGNOROWAĆ NIESPRAWIEDLIWOŚCI, KTÓRE WIDZIAŁ W ALGIERII, KTÓRA WTEDY BYŁA PODLEGŁA FRANCJI.. ZAMIAST SIEDZIEĆ CICHU, PRZYŁĄCZYŁ SIĘ DO WALKI O WOLNOŚĆ ALGIERII.

POMAGAŁ LUDZIOM DYSKRYMINOWANYM. PISAŁ KSIĄŻKI, KTÓRE NADAL INSPIRUJĄ LUDZI DO WALKI Z RASOWYMI PRZESĄDAMI. JEGO ODWAGA I PRAWOŚĆ UCZYNIŁY GO BOHATEREM ALGIERSKIEJ, FRANCUSKIEJ I ŚWIATOWEJ HISTORII. SWOIMI CZYNAMI I PIÓREM POKAZAŁ LUDZIOM, JAK WALCZYĆ O SPRAWIEDLIWOŚĆ I RÓWNOŚĆ.

FÉLIX ÉBOUÉ

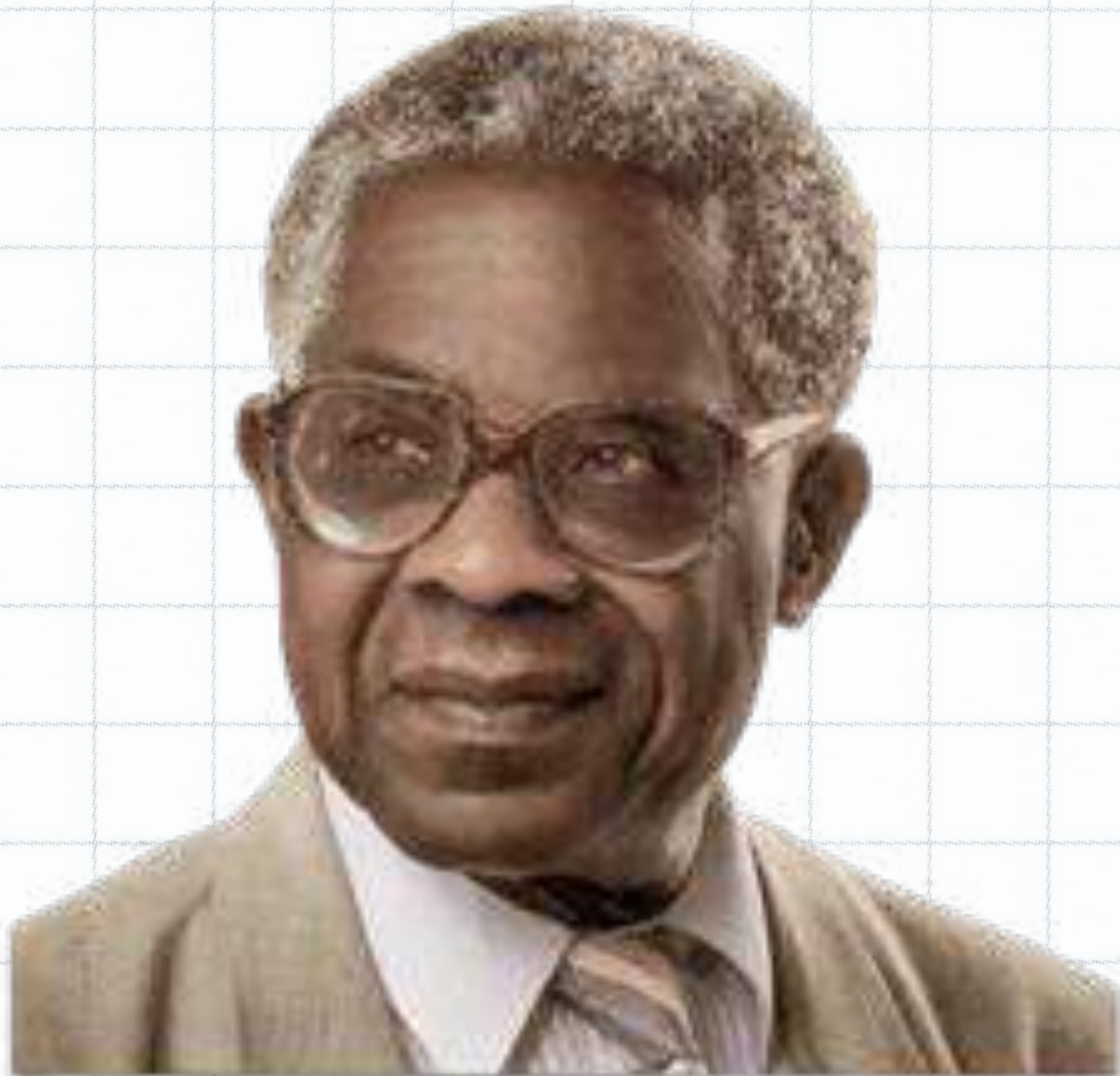

FÉLIX ÉBOUÉ BYŁ ODWAŻNYM PRZYWÓDCĄ Z GUJANY FRANCUSKIEJ, REGIONU W AMERYCE POŁUDNIOWEJ, KTÓRY NIEGDYS BYŁ KOLONIĄ FRANCUSKĄ. CHOCIAŻ JEGO PRZODKOWIE BYLI NIEWOLNIKAMI, FÉLIX CIĘŻKĄ PRACOWĄ ZDOŁAŁ DOSTAĆ SIĘ DO PRESTIŻOWEJ SZKOŁY W PARYŻU, GDZIE STUDIOWAŁ PRAWO I ZARZĄDZANIE KOLONIAMI. POMIMO DYSKRYMINACJI ZWIĄZANEJ Z JEGO KOLOREM SKÓRY, FÉLIX NIGDY SIĘ NIE PODDAŁ. OSTATECZNIE STAŁ SIĘ JEDNĄ Z PIERWSZYCH CZARNO-SKÓRYCH OSÓB, KTÓRE ZAJMOWAŁY WYSOKIE STANOWISKO WE FRANCUSKIM RZĄDZIE.

PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ, GDY FRANCJA BYŁA OKUPOWANA PRZEZ NIEMCY, FELIX WYKAZAŁ SIĘ WIELKĄ ODWAGĄ, WSPIERAJĄC WEZWANIE GENERAŁA CHARLESA DE GAULLE'A DO OPORU WOBEC NAZISTÓW. WALCZYŁ O SPRAWIEDLIWOŚĆ I WOLNOŚĆ. PRAGNAŁ, BY WSZYSCY BYLI TRAKTOWANI NA RÓWNI. FÉLIX ÉBOUÉ JEST PIERWSZĄ CZARNOSKÓRĄ OSOBĄ, KTÓRA ZOSTAŁA POCHOWANA W PANTEONIE W PARYŻU.

AIMÉ CÉSaire

AIMÉ CÉSAIRE (CZYTAJ: EME SEZER) BYŁ WYBITNYM POETĄ, PISARZEM I POLITYKIEM POCHODZĄCYM Z MARTYNIKI, MAŁEJ WYSPY NA KARAIBACH, KTÓRA NIEGDYŚ BYŁA KOLONIĄ FRANCUSKĄ. BYŁ CZOŁOWĄ POSTACIĄ RUCHU NÉGRITUDE (MURZYŃSKOŚĆ), KTÓRY SŁAWIŁ AFRYKAŃSKIE DZIEDZICTWO I KULTURĘ ORAZ WALCZYŁ Z UCISKIEM KOLONIALNYM.

JEGO POEZJA I PROZA JEST POTĘŻNYM GŁOSEM PRZECIWKO RASIZMOWI, KOLONIALIZMOWI I NIESPRAWIEDLIWOŚCI. AIMÉ CÉSAIRE BYŁ RÓWNIEŻ ZAANGAŻOWANY W POLITYKĘ. STAŁ SIĘ JEDNYM Z PRZYWÓDCÓW RUCHU NA RZECZ AUTONOMII MARTYNIKI W RAMACH FRANCJI. JEST BOHATEREM WALKI O DEKOLONIZACJĘ I PRAWA CZŁOWIEKA.

ALEXANDRE DUMAS

ALEKSANDER DUMAS – POPULARNY NA CAŁYM ŚWIECIE PISARZ Z XIX-WIECZNEJ FRANCJI, SŁYNNY DZIĘKI SWOIM BARWNYM POWIEŚCIOM PŁASZCZA I SZPADY. JEGO HISTORIE PEŁNE SĄ NIEUSTRASZONYCH BOHATERÓW, TAKICH JAK D'ARTAGNAN Z "TRZECH MUSZKIETERÓW", KTÓRZY PRZEŻYWAJĄ NIESAMOWITE PRZYGODY I STAWIAJĄ CZOŁA WIELKIM WYZWANIAM. ALE CZY WIESZ, ŻE ALEKSANDER DUMAS MIAŁ CZARNE KORZENIE? JEGO BABKA, MARIE-CESSETTE DUMAS, BYŁA WYZWOLONĄ NIEWOLNICĄ Z WYSPY SAINTO DOMINGO (OBECNIE WOLNY KRAJ O NAZWIE HAITI). JEJ SYN, CZYLI OJCIEC ALEKSANDRA, BYŁ GENERAŁEM I ZNANYM PRZYWÓDCĄ WOJSKOWYM WE FRANCUSKIEJ ARMII. W SWOIM ŻYCIU ALEKSANDER DUMAS SPOTYKAŁ SIĘ NA KAŻDYM KROKU Z DYSKRYMINACJĄ I LEKCEWAŻENIEM ZE STRONY FRANCUSKICH ELIT. MIMO TO NIE ZNIECHĘCAŁ SIĘ I NAPISAŁ PONAD 100 000 STRON KSIĄŻEK, DZIĘKI KTÓRYM ODNIÓSŁ ŚWIATOWY SUKCES I DOWIÓDŁ BEZPODSTAWNOŚCI RASOWYCH PRZESĄDÓW. JEGO POWIEŚCI DOCZEKAŁY SIĘ LICZNYCH EKANIZACJI I CIĄGLE INSPIRUJĄ WIELU TWÓRCÓW.

TOUSSAINT LOUVERTURE

TOUSSAINT LOUVERTURE (CZYTAJ: TUSĘ LUVERTIUR) JEST BOHATEREM Z HAITI, KTÓRY WSŁAWIŁ SIĘ WALKĄ PRZECIWKO NIEWOLNICTWU I O WOLNOŚĆ SWOJEGO KRAJU. URODZONY W NIEWOLI, ZOSTAŁ NIEUSTRASZONYM PRZYWÓDCĄ HAITAŃSKIEJ REWOLUCJI. POPROWADZIŁ ZNIEWOLONNYCH LUDZI DO OBALENIA FRANCUSKIEJ WŁADZY I OSTATECZNIE WYWALCZYŁ NIEPODLEGŁOŚĆ DLA HAITI W 1804 ROKU.

TOUSSAINT LOUVERTURE JEST SYMBOLEM OPORU PRZECIWKO UCISKOWI, INSPIRUJĄC INNYCH DO PRZECIWSTAWIENIA SIĘ NIESPRAWIEDLIWOŚCI. ODWAGA I CECHY PRZYWÓDCZE TOUSSAINTA LOUVERTURE'A UCZYNIŁY Z NIEGO LEGENDĘ.

RANAVALONA III

RANAVALONA III BYŁA OSTATNIĄ KRÓLOWĄ MADAGASKARU. RZĄDZIŁA W CZASIE, GDY EUROPEJSKIE MOCARSTWA Z FRANCJĄ NA CZELE, DAŻYŁY DO KOLONIZACJI WYSPI. POMIMO JEJ WYSIŁKÓW NA RZECZ UTRZYMANIA NIEPODLEGŁOŚCI MADAGASKARU, WOJSKA FRANCUSKIE DOKONAŁY INWAZJI W 1895 R., KŁADĄC KRES JEJ PANOWANIU. RANAVALONA III STAŁA SIĘ SYMBOLEM OPORU PRZECIWKO KOLONIALIZMOWI. JEJ DZIEDZICTWO JEST WCIAŻ ŻYWE W HISTORII MADAGASKARU.

JANUSZ KORCZAK

JANUSZ KORCZAK – POLSKI LEKARZ, PEDIATRA, PEDAGOG I PISARZ ŻYDOWSKIEGO POCHODZENIA. CENIONY ZA SWOJĄ PRACĘ PEDAGOGICZNA, LITERATURĘ DZIECIĘCĄ I ZAANGAŻOWANIE NA RZECZ PRAW DZIECKA, KTÓRE PRZYCZYNIŁO SIĘ W WIELKIM STOPNIU DO OGŁOSZENIA NA WNIOSEK POLSKI W 1959 ROKU ŚWIATOWEJ DEKLARACJI PRAW DZIECKA.

JANUSZ KORCZAK WALCZYŁ PRZEZ CAŁE SWOJE ŻYCIE Z RASIZMEM I DYSKRYMINACJĄ LUDNOŚCI ŻYDOWSKIEJ W POLSCE. OSTATNIM HEROICZNYM AKTEM TEJ WALKI JEST FAKT, ŻE ŚWIADOMIE ZDECYDOWAŁ SIĘ NA WYWIEZIENIE DO NAZISTOWSKIEGO OBOZU ZAGŁADY W TREBLINCE WRAZ Z ŻYDOWSKIMI SIEROTAMI Z WARSZAWSKIEGO GETTA, KTÓRYMI OPIEKOWAŁ SIĘ W STWORZONYM PRZEZ SIEBIE DOMU DZIECKA.

IRENA SENDLEROMIA

IRENA SENDLEROWA BYŁA POLSKĄ
PIEŁĘGNIARKĄ I DZIAŁACZKĄ SPOŁECZNĄ,
KTÓRA Z NARAŻENIEM WŁASNEGO ŻYCIA
POMAGAŁA WARSZAWSKIM ŻYDOM
PODCZAS OKUPACJI NIEMIECKIEJ. ZOSTAŁA
KIEROWNICZKĄ SEKCJI DZIECIĘCEJ ŻEGOTY,
RADY POMOCY ŻYDOM PRZY POLSKIM
RZĄDZIE NA UCHODŹCTWIE. ZORGANI-
ZOWAŁA TAJNĄ GRUPĘ, KTÓRA WYWOZIŁA
POTAJEMNIE DZIECI Z WARSZAWSKIEGO
GETTA, ŻEBY NADAĆ IM NOWĄ TOŻSAMOŚĆ
I UKRYĆ AŻ DO KOŃCA WOJNY W
ARYJSKICH RODZINACH, SIEROCIŃCACH I
ZAKONACH.

DZIĘKI JEJ DETERMINACJI I NIEZWYKŁEJ
ODWADZE UDAŁO SIĘ URATOWAĆ Z HO-
LOKAUSTU OKOŁO 2500 LUDZKICH ISTNIEŃ.
PO WOJNIE ZOSTAŁA ODZNACZONA
TYTUŁEM SPRAWIEDLIWEJ WŚRÓD
NARODÓW ŚWIATA.

DOBRY MAHARADŽA

DOBRY MAHARADŻA TO PSEUDONIM NADANY PRZEZ POLSKIE DZIECI MAHARADŻY JAM SAHEB DIGVIJAY SINHJI, INDYJSKIEMU KSIĘCIU PROWINCJI NAWANAGAR. W 1942 R. ZAPROSIŁ ON MAŁYCH POLSKICH UCHODźCÓW Z ROZBITYCH W WOJENNEJ ZAWIERUSZE RODZIN, BY ZAMIESZKALI W WYBUDOWANYM SPECJALNIE DLA NICH OSIEDLU KOŁO WSI BALACHADI W INDIACH. ZAPEWNIŁ IM DACH NAD GŁOWĄ, WYŻYWIENIE, UBRANIA, OPIEKĘ LEKARSKĄ I NAUKĘ PO POLSKU. KAŻDE DZIECKO MIAŁO WŁASNE ŁÓŻKO Z CZYSTĄ POŚCIELĄ. W CIĄGU 4 LAT WOJNY OŚRODEK PRZYJĄŁ OKOŁO 1000 POLSKICH DZIECI. KIEDY NIEDOŻYWIONE I WYCIĘNCZONE POLSKIE SIEROTY, Z SYBERII I KAZACHSTANU, DOCIERAŁY DO INDII, DOBRY MAHARADŻA WITAŁ JE SŁOWAMI: „JUŻ NIE JESTEŚCIE SIEROTAMI, BO JA BĘDĘ WASZYM OJCEM”.

AMRITA DEVI

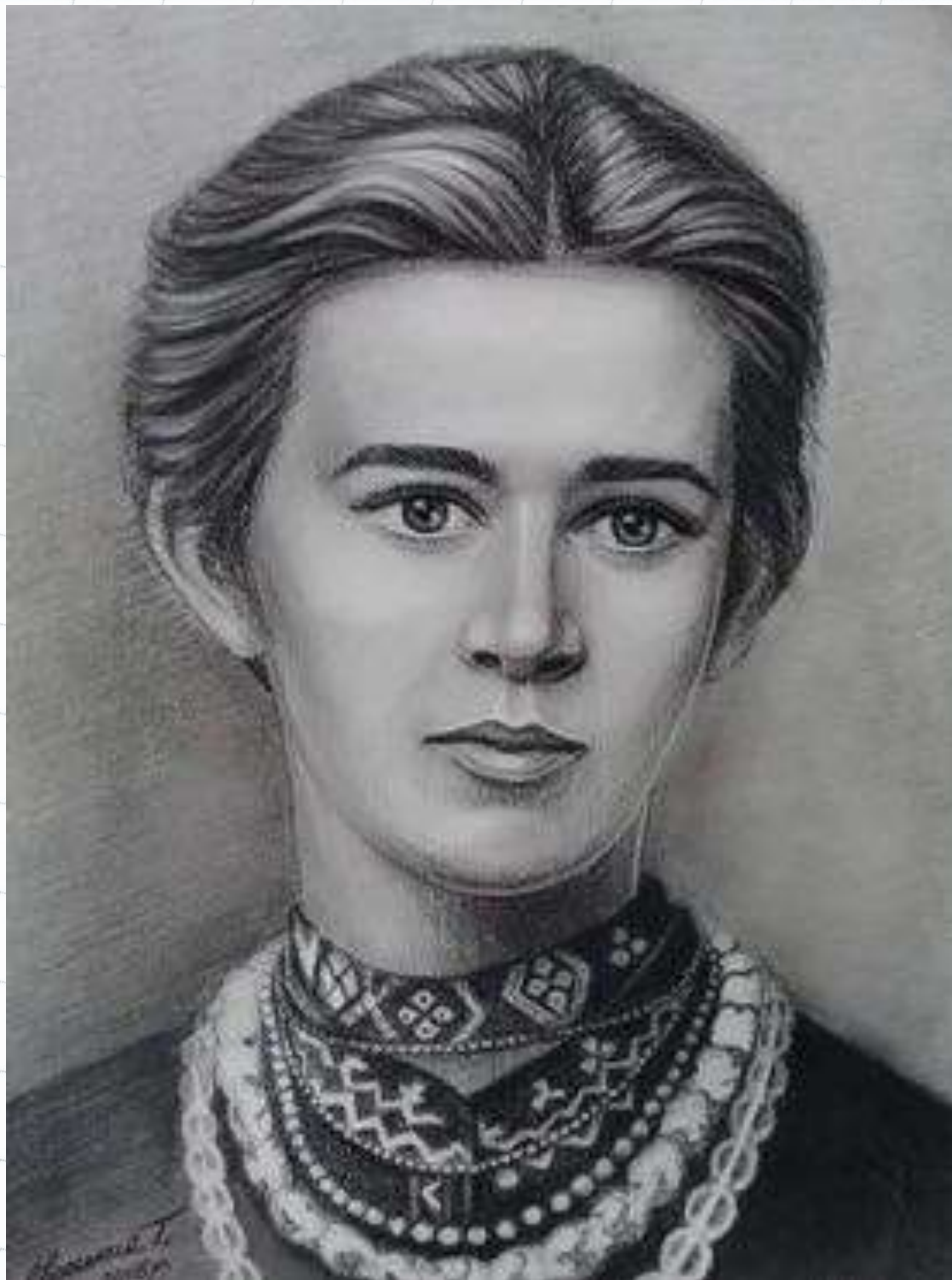
AMRITA DEVI, MŁODA KOBIETA Z PLEMIE-
NIA BISHNOI W INDIACH, KTÓRA ODDAŁA
ŻYCIE W OBRONIE PRASTAREGO LASU
ROSNĄCEGO W SAMYM SERCU PUSTYNI
THAR. W 1730 ROKU WIELKIE DRZEWA –
JADŁOSZYNY, KTÓRE STANOWIŁY
PODSTAWĘ BYTU BISHNOI I BYŁY DLA NICH
ŚWIĘTE, ZACZĘTO ŚCINAĆ Z ROZKAZU
MIEJSCOWEGO MAHARADŻY. AMRITA WRAZ
Z INNYMI MIESZKAŃCAMI WIOSKI W GEŚCIE
PROTESTU PRZYTULALI SIĘ DO DRZEW. NIE
POWSTRZYMAŁO TO ŻOŁNIERZY KTÓRZY
NAJPIERW ŚCINALI BRONIĄCEGO CZŁOWIE-
KA, A POTEM DRZEWO.

GDY WIEŚĆ O BOHATERSKIEJ POSTAWIE
AMRITY DOTARŁA DO MAHARADŻY,
ZAKAZAŁ ON WYCINKI I LAS ZOSTAŁ
URATOWANY.

KIEDY 250 LAT PÓŹNIEJ, W 1974 ROKU.
DRWALE PRÓBOWALI WYCIĄĆ TEN SAM
LAS, 27 KOBIET I DZIECI ZNÓW STANĘŁO W
OBRONIE DRZEW I TYM RAZEM RÓWNIEŻ
URATOWAŁO LAS PRZED ŚCIĘCIEM.

LESIA UKRAINKA

ŁESIA UKRAINKA – UKOCHANA PRZEZ UKRAIŃCÓW PISARKA, TŁUMACZKA I AKTYWISTKA, KTÓRA POZOSTAWIŁA PO SOBIE SPUŚCIZNĘ WIERSZY, SZTUK TEATRALNYCH I ESEJÓW SŁAWIĄCYCH PIĘKNO JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO W CZASACH, GDY UKRAIŃCY NIE MIELI WŁASNEGO PAŃSTWA. WALCZYŁA O ROZWÓJ I POPULARYZACJĘ UKRAIŃSKIEJ LITERATURY, O WYDOSTANIE SIĘ Z CIENIA TWÓRCZOŚCI ROSYJSKIEJ CZY POLSKIEJ. JEJ NAJWYBITNIEJSZYM UTWOREM JEST DRAMAT „PIEŚŃ LASU” SŁAWIĄCY RODZIMĄ MITOLOGIE ZAKORZENIONĄ W MAGICZNEJ PRZYRODZIE. WIZERUNEK ŁESI UKRAINKI WIDNIEJE NA BANKNOCIE O NOMINALE 200 UKRAIŃSKICH HRYWIEN.

